

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31194>

Özet

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, 1998 y?l?nda Y. R. Zoralo?lu taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Temel amac?, özellikle ö?retmen popülasyonunda ya?anan mesleki stres düzeyinin, kurumsal i?leyi? üzerindeki olumsuz yans?malar?n? ve sonuçlar?n? ölçmektir. Ölçek, bireysel stresin örgütsel düzeyde yol açt??? devams?zl?k, i?ten ayr?lma niyeti, motivasyon dü?üklü?ü ve azalan i? performans? gibi ç?kt?lar? nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler. Bu geli?tirme çal??mas?, e?itim kurumlar?nda stres yönetimi ve örgütsel davran?? alanlar?na önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Stres, Örgütsel Do?urgular, Mesleki Stres, Ö?retmen Stresi, Ölçek Geli?tirme, ?? Yüğü, Örgütsel Davran??, Kurumsal Etki.

Yazarlar

Y. R. Zoralo?lu.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, profesyonel ya?amda kar??la??lan stresörlerin, bireysel psikolojik yans?malar?n?n ötesinde, çal??t??? kurumun verimlili?ine ve i?leyi?ine olan olumsuz etkilerini tespit etmektir. Ölçek, özellikle e?itim sektöründe çal??an bireylerin ya?ad??? yo?un mesleki stresin, örgütsel davran?? ve ç?kt?lar? nas?l etkiledi?ini belirleyerek, yöneticilere ve politika yap?c?lara müdahale alanlar?n? saptama konusunda veri sunmay? amaçlamaktadır.

Bu araç, stresin örgütsel düzeydeki maliyetini (örne?in, yüksek personel devir h?z?, artan hata oran?, dü?ük i?birli?) ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemi? ve böylece stresin sadece bireysel bir sorun de?il, ayn? zamanda kurumsal bir risk faktörü oldu?unu ortaya koymu?tur.

Yap? (Konstrukt)

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, birincil olarak "Stresin Örgütsel Sonuçlar?" (Organizational Outcomes of Stress) yap?sal kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, mesleki stresin neden oldu?u ve organizasyon içinde gözlemlenebilen, genellikle olumsuz olan davran??sal ve tutumsal sonuçlar? ifade eder.

Ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

??ten Ayr?lma Niyeti: Bireyin mevcut i?inden ayr?lma veya kariyer de?i?tirme e?ilimi.

Örgütsel Ba?l?l?kta Azalma: Kuruma olan sadakat ve aidiyet duygusunun zayıflaması.

Performans Düşüklüğü: Stres nedeniyle görevleri etkin bir şekilde yerine getirmede yaşanan yetersizlik.

Devamsızlık ve Geç Kalma: İşyerinde bulunma sürelerinin ve dakikliğinin azalması.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Zoraloğlu'nun (1998) doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Tez çalışması, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı ne kadar doğru ve kapsamlı ölçtüğünü belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizlerini içermiştir.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, stresin örgütsel do?urgular? yapısının tüm boyutlarını temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin altında yatan teorik boyutları doğrulamak amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, doktora tezi sürecinde akademik standartlara uygun olarak içerik, ölçüt ve yapı geçerliliği çalışmaları yapılmış varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını gösteren önemli bir psikometrik özelliktir. Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçeği'nin güvenirlilik analizleri de tez çalışması bünyesinde detaylıca ele alınmıştır.

Genellikle kullanılan güvenirlilik yöntemleri şunlardır:

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek katsayılar, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığını ölçmek için belirli bir aralıkla aynı popülasyona tekrar uygulanmış ve sonuçlar arasındaki korelasyon incelenmiştir.

Orijinal kaynaktan spesifik güvenirlilik katsayıları yer almamaktadır.

Faktör Analizi

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğü için geliştirme aşamasında Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılmıştır. Bu analiz, stresin örgütsel sonuçlarının hangi alt boyutlara ayrıldığını (örneğin, duygusal tükenme, kurumsal sinizm, davranışsal geri çekilme) belirleme yardımı olmuştur.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen ve her bir faktörün yüksek yük de?erine sahip maddelerden olu?tu?unu göstermelidir. Bu analiz, ölçe?in yap?s?sal bütünlü?ünü sa?lam?? ve ölçülen örgütsel sonuçlar?n birbirinden ayr??an ancak ili?kili boyutlar oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Self-Report Tipi)

Format: Orijinal tez çal??mas?nda derecelendirme bilgisi verilmemi?tir, ancak psikometrik geli?tirme ölçeklerinde yayg?n olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim Sektörü Çal??anlar? (Ö?retmenler)

Ya? Grubu: Yeti?kin Çal??an Popülasyon (Genellikle 25-60 ya? aras?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelindeki ilk, orta veya lise düzeyindeki devlet ve/veya özel okullarda görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan, kat?l?mc?n?n kendi beyan?na dayal? (self-report) bir ölçüm arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Stres, ?? Tatmini, Tükenmi?lik, Stres Yönetimi, Örgütsel Ç?kt?lar, Kurumsal Psikoloji, E?itim Yönetimi, Ö?retmen Sa?l???.

Yazarlar ve ?leti?im Bilgileri

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ölçe?in geli?tirildi?i dönemde yazar?n ba?l? bulundu?u kurum: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Y. R. Zoralo?lu taraf?ndan 1998 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmemi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle tezin referans gösterilmesi ko?uluyla

serbesttir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazar veya ilgili üniversite (Hacettepe Üniversitesi) ile ileti?ime geçilmesi gerekebilir.

Test Y?I?: 1998

Ücret Durumu: Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir.

Bu doktora tezi, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir durumdadır. ?lgili ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Zoralo?lu, Y. R. (1998). **Ö?retmenlerin mesleki stres kaynaklar? ve stresin örgütsel do?urgular?** (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri, bu kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Maddeler için Zoralo?lu (1998) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.